

Sygn. akt IV CSK 120/20

POSTANOWIENIE

Dnia 24 września 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad

przy uczestnictwie L. W.-K.

o wpis,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 września 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Okręgowego w R.

z dnia 5 grudnia 2018 r., sygn. akt [...],

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kwotę 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;

3. zasądza na rzecz radcy prawnego K. N. od Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w S. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych, powiększoną o kwotę należnego podatku VAT, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej świadczonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

1. Postanowieniem z 5 grudnia 2018 r. Sąd Okręgowy w R. oddalił apelację uczestniczki L. W. od postanowienia Sądu Rejonowego w S. z 30 marca 2018 r., w sprawie z wniosku Skarbu Państwa - Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad o wpis w księdze wieczystej (...).

2. Skargę kasacyjną od postanowienia Sądu Okręgowego wywiodła uczestniczka, wskazując na naruszenie art. 626⁸ § 1 i 2 k.p.c., art. 386 § 1 k.p.c. i art. 385 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 k.p.c.). Obowiązkiem skarżącego jest sformułowanie i uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w nawiązaniu do tych przesłanek (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), gdyż tylko wówczas może

być osiągnięty cel wymagań przewidzianych w art. 398⁴ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie Sądu Najwyższego w kwestii przyjęcia bądź odmowy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wynika z oceny czy okoliczności powołane przez skarżącego odpowiadają tym, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest zawarcie w skardze kasacyjnej odrębnego wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, zawierającego profesjonalny wywód prawny nawiązujący do wskazanych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. przesłanek przedsądu ze wskazaniem, które z nich występują w sprawie i z uzasadnieniem stanowiska skarżącego (postanowienie Sądu Najwyższego z 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepubl.). Ze względu na odmienny cel instytucji przedsądu i jej odrębne oraz kwalifikowane przesłanki, wskazanie i uzasadnienie okoliczności decydujących o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie może polegać na odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. W prawidłowo sporządzonej skardze kasacyjnej oba powyższe elementy muszą pojawić się oddzielnie i autonomicznie. Sąd Najwyższy nie jest bowiem trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę kasacyjną, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia, wnoszoną i rozpoznawaną nie tylko w interesie skarżącego, ale przede wszystkim w interesie publicznym.

4. Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Podała, że skarga zasługuje na przyjęcie do rozpoznania, ponieważ uchybienia, których dopuścił się Sąd drugiej instancji mają charakter kwalifikowany, a zaskarżone postanowienie jest nieprawidłowe i narusza przepisy postępowania, w stopniu mającym wpływ na treść orzeczenia. Istnieje zatem konieczność eliminacji zaskarżonego orzeczenia z obrotu prawnego, gdyż jest ono w sposób oczywisty nietrafne i wadliwe.

5. W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest pogląd, że uzasadnienie oczywistej zasadności skargi kasacyjnej jako przesłanki przyjęcia jej do rozpoznania wymaga powołania się na kwalifikowaną postać naruszenia zaskarżonym orzeczeniem przepisów prawa materialnego lub procesowego oraz przeprowadzania wyводу zmierzającego do jego wykazania. Oczywistość

naruszenia ma miejsce wówczas, gdy jest ono widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia. O przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania nie decyduje przy tym samo oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego przez sąd, który wydał zaskarżone orzeczenie, lecz sytuacja, w której spowodowało ono wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (por. orzecznictwo przytoczone w motywach postanowienia Sądu Najwyższego z 6 listopada 2012 r., III SK 16/12, niepubl.).

6. Skarżąca nie sprostала powyższym wymaganiom. Skarga kasacyjna nie zawiera wskazania konkretnie jakie przepisy prawa zostały naruszone, w jaki sposób i wykazania, że naruszenie takie było widoczne *prima facie* bez potrzeby głębszej analizy. Skarżąca ograniczyła się do ogólnego podania, że zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nietrafne, nie podała jednak żadnych argumentów uzasadniających taką tezę. Przypomnieć należy, że przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz wnioski o przyjęcie skargi do rozpoznania wraz z uzasadnieniem (art. 398⁴ § 2 k.p.c.), stanowią dwa odmienne, z uwagi na funkcje, jakie pełnią, niezależne od siebie wymanía skargi kasacyjnej. Skarżąca, formułując więc wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie, powinna przedstawić wyodrębniony, samodzielny wywód prawny odnoszący się do wskazanych przesłanek przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Powołanie się na naruszenie przepisów w ramach podstaw skargi kasacyjnej nie jest wystarczające dla przyjęcia, że naruszenia takie miały charakter kwalifikowany prowadzący do oczywistej zasadności skargi w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.).

7. Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach postępowania stanowi art. 520 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., art. 99 k.p.c. oraz § 5 pkt 5 w zw. z § 2 pkt 6 i § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Podstawę rozstrzygnięcia o kosztach pomocy prawnej udzielonej skarżącej z urzędu w postępowaniu kasacyjnych stanowił art. 22³ ust. 1 ustawy z 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych oraz § 4 oraz § 11 pkt 5 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

jw